

Campus Obert

CUESTIONES DE
ACTUALIDAD
DESDE LA
ÓPTICA DE
EXPERTOS
UNIVERSITARIOS

COORDINACIÓN

Sebastià Serra i
Busquets

Antoni Vives
Reus

Rafel Puigserver
Pou (CEDOC-UIB)

► TEMA

Viroma intestinal humà

A grans trets, podem descriure els viromes com els gens dels virus i dels bacteriòfags que habiten en un ecosistema, ja sigui en forma de microorganismes lliures o en forma d'inclusions intracel·lulars en el citoplasma o en cromosomes, que poden tenir efectes positius o negatius per a l'hoste.

Viroma i malaltia

♦♦ Jordi Reina Prieto *

Es defineix el viroma dels mamífers com aquell conjunt que inclou els virus que infecten les cèl·lules eucariotes, els bacteriòfags i els elements derivats dels virus que romanen integrats en el cromosoma cel·lular. El viroma s'ha de considerar tan sols com un component més del nostre metagenoma o conjunt genètic global, per això no s'ha d'estudiar de forma aïllada sinó conjuntament amb el microbioma i

la nostra composició genètica eucariota.

La mida i la diversitat d'aquest viroma sembla ser extraordinària i per ara indeterminable; es calcula que només es coneix l'1% dels seus components. Una de les característiques del viroma humà és la seu constant canvi, evolució i modificació en relació amb les condicions ambientals i alimentàries. A més és totalment diferent entre persones, sexes i àrees geogràfiques distants.

Per conèixer la interacció entre el viroma i l'hoste és necessari conèixer prèviament el funcionament de les xarxes interactives del mateix.

D'aquesta manera és ben conegut que cert tipus d'infeccions víriques, com la grip, faciliten i cooperen amb alguns bacteris per facilitar-los la seva posterior invasió.

D'altra banda s'ha de considerar el viroma humà com a font i origen de noves infeccions i de la seva interacció, tant amb el microbioma local com amb les cèl·lules humanes, es produiran efectes benefico-

En persones sanes el viroma es mostra altament divers i temporalment estable. En les persones malaltes es produeix un predomini gairebé exclusiu de determinats bacteriòfags que comporta alteracions importants de les cèl·lules intestinals.

* Professor de Virologia del Hospital Universitari Son Espases

► TEMA

Els programes socials, en perspectiva

La sortida a la crisi dels tristos anys trenta i sobretot al final de la Segona Guerra Mundial, va dur a bona part d'Europa a aplicar mesures socials per implantar l'estat del benestar i evitar els possibles contagis del marxisme. La revolució neoliberal dels anys vuitanta i la sortida a la crisi actual, han acabat desfent-se de bona part de les millores socials aconseguides.

La URSS i l'Estat del Benestar

♦♦ Josep Maria Buades *

Circula un debat entre els historiadors sobre el paper que la revolució russa va tenir en la formació de l'estat del benestar. Segons certs autors, va ser l'expansió de la URSS després de la Segona Guerra Mundial, juntament amb l'auge dels partits comunistes a l'Europa occidental, factors decisius per a què

els règims democràtics anassin incorporant els drets socials en les seves constitucions. Com és ben sabut, el liberalisme clàssic postula un estat mínim, que garanteixi els drets civils, la pau i l'ordre. I prou.

Això va començar a canviar als anys 1930. D'una banda els països escandinaus crearen un model propi de socialisme democràtic, amb el reconeixement de drets socials com l'educació o la sanitat. De l'altra, els Estats Units, molt afectats per la Gran Depressió posterior al crack

del 29, caminaren cap al *New Deal*, en què el govern assumí una posició intervencionista en l'economia. L'administració Roosevelt acabaria amb el *laissez faire*, mitjançant la regulació del mercat financer i amb programes d'obres públiques que donaven feina a milers d'aturats.

A partir de 1945, una Europa sorgida de les cendres de la guerra imità el model escandinau i, amb

els recursos del Pla Marshall nord-americà, inicià una etapa de vint-i-cinc anys de creixement i lluita contra la desigualtat. Mentrestant, els partits comunistes occidentals romanien fora del govern, malgrat tenir nodrides representacions parlamentàries.

No obstant això, si bé la presència dels tancs russos a les portes d'Europa pot ajudar a entendre l'aparició de l'estat del benestar, aquest argument falla quan volem explicar les causes del seu desmantellament. La revolució neoliberal iniciada per Reagan i Thatcher succeeix entre finals dels anys setanta i començament dels vuitanta, just en l'època en què (quasi) res feia presagiar la fi de l'imperi soviètic de Bréjnev.

* Doctor en Història

► TEMA

Els bons homes, referència dels càtars

A l'imaginari contemporani els països i la història dels càtars és ben present. Després d'un temps en què no va ser actualitat ha passat a tenir un valor simbòlic ben arrelat al territori. Des de la perspectiva del patrimoni històric, artístic i cultural és una realitat ben present.

Catarisme i Memòria històrica

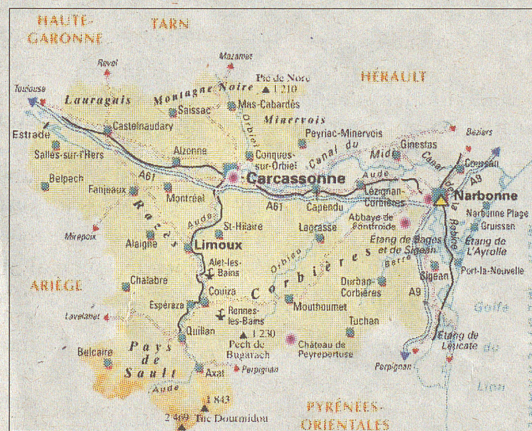
♦♦ Gabriel Ensenyat Pujol *

Les últimes dècades assistim a un autèntic "revival" relatiu al catarisme, la dissidència religiosa que entre els segles XII i XIII impregnà una bona part de l'actual sud de França. Viatges, publicacions, gastronomia i un llarg etcètera de coses ens recorden (de manera més o menys encertada) aquesta heretgia. Però, com afecta això la idea de memòria històrica, almenys

en el sentit que l'entendem?

El concepte de memòria històrica, tan en voga des de fa uns quants anys, es pot aplicar a molts casos. Un n'és la recuperació de la memòria del catarisme, ja entrat el segle XIX. Segles enrere hom havia confós aquesta heretgia amb la dels valdesos, després s'havia assimilat amb el protestantisme, etc. Una primera fita fou la publicació, el 1860, de l'obra de Napoleon Peyrat, *Histoire des albigeois: les albigeois et l'Inquisition*. Aquí, l'autor presentava els albigeos com un exemple de tolerància i llibertat, en un marc

que completaven la poesia trobadoresca i altres manifestacions culturals. L'obra s'encabia perfectament dins el context polític de l'època. Aquest context es caracteritzava pel debat entre el centralisme del nord de França front el regionalisme del sud. L'obra de Peyrat presentava una visió romàntica de la memòria occitana, en la qual el catarisme jugava un paper destacat com a signe

identitari. Aquesta interpretació va tenir una gran repercussió i va inspirar un gran nombre de publicacions en aquesta línia.

Ideològicament hi ha un paral·lelisme entre la "reivindicació" càtara del moment i el "febrilisme", el moviment de recuperació occitana que tengué Frederic Mistral com a figura senyera. Tant, que amb la

seua obra va guanyar el Premi Nòbel (1904). Però aquesta "renaixença" occitana va romandre desproveïda de bel·ligerància davant l'estat francès (que imposava un model polític uniformitzador) i es va diluir en un jocfloralisme escaransit, conservador i regionalista.

* Professor del Departament de Filologia Catalana i Lingüística General.